

Editorial

Acostar-se a la mort, des de la nostra cultura, no és fàcil. Es tracta de reconèixer la finitud humana, la nostra màxima vulnerabilitat i, potser, la nostra intranscendència, però també ens reivindica en la nostra dignitat i ens reconcilia amb el sentit de la vida, la de cadascú de nosaltres.

La mort es pot mirar des de diferents llocs: des de l'antropologia, la filosofia, la medicina, l'ètica i també des d'allò social.

Si pensem que el treball social va néixer tocant de peus a terra, a partir de l'acció i el contacte directe amb els problemes de la vida quotidiana, és fàcil entendre que la malaltia i la mort, com a part d'aquesta quotidianitat, també són objecte del treball social.

En aquest número hem intentat recollir aquestes i d'altres mirades. Partint de les diferents maneres d'entendre la mort al llarg de la història de la humanitat, connectem amb la pròpia vivència de la mort a través de les paraules d'aquells que hi estan en contacte.

En les pàgines següents es reflexiona sobre les virtuts dels professionals que acompanyen a les persones al final de la seva vida; sobre el dret, legal i moral, a escollir com morir; sobre els models d'intervenció social en el procés de morir; la cura dels professionals, i altres moltes qüestions que no hem volgut obviar (la vivència de la mort en els nens, el suïcidi i el dol, entre d'altres). També trobem experiències concretes centrades en el dia a dia d'una residència on la mort no es pot amagar, recuperem la contrastada expertesa dels equips PADES, explorem l'abordatge de la malaltia avançada que fan els treballadors socials des de l'atenció primària de salut, coneixem què pot aportar la mirada del treball social a una empresa funerària i acollim la reivindicació del dret a una mort digna mitjançant els moviments associatius.

Però, de manera especial, parlem de treball social. El treball social té una llarga trajectòria en l'acompanyament a persones en fase avançada de malaltia, en situacions de cures paliatives, en l'atenció als seus familiars, en oferir suport al dol. Treballar amb aquestes realitats requereix fortalesa personal i tècnica, una sense l'altra no és suficient. Les aptituds personals són fonamentals però també ho és un

bon entrenament en tècniques de comunicació, en treball en equip, el coneixement de l'evolució de les diferents malalties, identificar el moment i el ritme adequat de cada intervenció, entre d'altres especificitats. Tot això ens ho expliquen algunes treballadores socials pioneres i amb àmplia experiència de treball a prop de la mort.

La lectura de cada un d'aquests articles no ens deixarà indiferents, ens farà connectar amb nosaltres mateixos a nivell personal i professional. Aquesta ha estat la vivència de l'equip de redacció durant els mesos que hem dedicat a construir aquest número i per això volem agrair a tots els autors, persones sàvies i experts de reconegut prestigi, que ens hagin regalat aquesta experiència que ara compartim amb tots vosaltres.

Els articles que presentem tenen ànima, fins i tot els més tècnics. Estan escrits amb respecte i amb amor a les persones. Possiblement per això aquesta revista ens connecta des de l'emoció amb persones que hem estimat i que han mort, amb familiars, amics, companys de feina a qui trobem a faltar, com homenatge a la vida que van viure i que van compartir amb nosaltres. Morir no és fàcil (hauria de ser-ho, però no ho és), acompanyar a qui està morint-se tampoc, però és un honor i un privilegi poder estar al seu costat i aprendre d'ells.

Permeteu-nos que dediquem aquest número de la RTS a totes les companyes i companys d'ofici que, també amb la seva mort, ens han donat una lliçó de vida.

From our culture, getting closer to death is not easy. It is about recognizing human finitude, our maximum vulnerability and, perhaps, our intranscendence, but also claiming our dignity and reconciling ourselves with the meaning of life, that of each one of us.

Death can be seen from different places: from anthropology, philosophy, medicine, ethics and sociology.

If we think that Social Work was born as a very realistic discipline, from the action and the direct contact with the problems of everyday life, it is easy to understand that illness and death, as part of this daily life, are also a matter for social work.

In this issue we have tried to collect these and other looks. Starting from the different ways of understanding death throughout the history of humanity, we connect with the very experience of death through the words of those who are in contact with it.

The following pages reflect on the virtues of professionals who care about people at the end of their lives; on the law, legal and moral, and the right to choose how to die; on models of social intervention in the process of dying; on the care provided by the professionals, and on many other issues that we have not wished to avoid (the experience of death in children, suicide and mourning, among others). We also find concrete experiences focused on the day-to-day life in residential care where death can not be hidden, we recover the proven expertise of PADES* teams, we explore the approach of social workers on advanced illness in primary health care, we learn how the look of social work can contribute to a funeral home and we welcome the claim of the right to a dignified death through associative movements.

Specially, we talk about social work. Social work has a long history in supporting people in the advanced stage of illness, in situations of palliative care, in the care of their relatives, in providing support for mourning. Working with these realities requires personal and technical strength, one without the other is not enough. Personal skills are fundamental, but also good training in communication techniques, teamwork, knowledge on the evolution of different diseases, ability to identify the moment and the appropriate rhythm for each intervention, among other specificities.

* Home care service (translator's note)

All this is explained by pioneering social workers with extensive work experience around death.

Reading each of these articles will not leave us indifferent, it will connect us with ourselves on personal and professional levels. This has been the experience of the writing team during the months we have dedicated to build this issue and that is why we would like to thank all the authors, wise people and renowned experts, who have given us this experience that we now share with you.

The articles we present have a soul, even the most technical ones. They are written with respect and with love for people. This is why this magazine connects us emotionally with people we have loved and who have died, with family, friends, co-workers who are missing, as a tribute to the life they lived and shared with us. Dying is not easy (it should be but it is not), and neither it is to accompany those who are dying, but it is an honor and a privilege to be at their side and learn from them.

This issue is dedicated to all the colleagues who -also with their death- have given us a life lesson.